

Social- og ældreminister Astrid Krags talepapir

Anledning	Samråd med social- og ældreministeren om ESS og ØA-aftaletekst
Dato / tid	Torsdag d. 24. juni kl. 13.15 (Hvis afstemningerne varer længere end 15 min., afholdes samrådet 5 min. efter afstemningerne.)
Sted	Social- og Ældreudvalget
Talens varighed	Ca. 14 minutter

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål AF stillet af Kristian Hegaard (RV):

”Vil ministeren forklare, hvorfor man har lagt sig fast på passagen »rammerne for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats på det specialiserede socialområde forankres bedst i kommunerne« i den indgåede aftale om kommunernes økonomi for 2022, inden evalueringen af det specialiserede socialområde er færdiggjort? Vil ministeren forklare, hvorledes evalueringen overhovedet giver mening nu, samt om det ikke havde være mest hensigtsmæssigt at afvente evalueringen inden stillingtagen til fremtidig fordeling af opgaver på handicapområdet?”

[Indledning]

Tak for ordet. Og tak for invitationen til samrådet i dag om Evalueringen af det specialiserede socialområde og den Økonomiaftale, som regeringen har indgået med kommunerne. Jeg er glad for at få mulighed for at drøfte dette emne her i dag og forhåbentligt få ryddet nogle af de misforståelser af vejen, der har floreret i kølvandet på aftalen.

[Socialområdet ligger overordnet set godt tæt på borgerens levede liv]

I samrådsspørgsmålet bliver der, som det første spurgt ind til, hvorfor man har lagt sig fast på passagen »rammerne for en sammenhængende og helhedsorienteret indsats på det specialiserede socialområde forankres bedst i kommunerne« i den indgåede aftale om kommunernes økonomi for 2022, inden Evalueringen af det specialiserede socialområde er færdiggjort.

I dag er det et bærende princip for socialområdet, at vi som samfund skal møde borgerens sociale behov i tæt sammenhæng med borgerens øvrige behov, fx beskæftigelse, skolegang og fritidsliv.

Regeringen ønsker at holde fast ved, at mennesker med handicap får den hjælp og støtte man har behov for, der hvor man bor og lever – uden at man skal flytte for at få den rette hjælp.

Det er ikke noget nyt, at kommunerne har ansvar for handicapområdet. Også før kommunalreformen havde kommunerne ganske stort ansvar på handicapområdet – fx var bostøtte og det, der i dag er BPA-ordningen, også før kommunalreformen en kommunal opgave, ligesom hovedparten af hjælpemiddeltildelingen.

Som jeg også fremhævede fra Folketingets talerstol i forbindelse med behandlingen af borgerforslaget fra #enmillionstemmer om at flytte handicapområdet væk fra kommunerne [B 139], så mener regeringen ikke, at en opgaveflytning i sig selv vil løse de reelle udfordringer på det specialiserede socialområde.

En flytning af opgaverne kan desuden betyde, at indsatserne bliver mindre helhedsorienterede og sammentænkt med øvrige lokale velfærdsindsatser i kommunerne.

For regeringen er det vigtigt at få styrket den helhedsorienterede indsats – så borgerne oplever en

koordineret, fælles indsats på tværs af social-,
beskæftigelses-, uddannelses- og sundhedsområdet. Det er
den kontekst, Økonomiaftalen skal ses i lyset af.

Jeg har også bemærket, at synspunktet om, at en flytning af
opgaver i sig selv ikke løser problemerne, også har været
fremført af flere interessenter på området. Risikoen er helt
enkel sagt, at så flytter nissen bare med.

[Velfærdsloft i de tre seneste ØA-aftaler]

Når jeg nu er ved Økonomiaftalen vil jeg gerne benytte
lejligheden til at knytte et par generelle bemærkninger til den.
Med aftalen løfter vi – i modsætning til den tidligere regering
– kommunernes velfærdsøkonomi til næste år med 1,4 mia.
kr. Og derudover har vi aftalt med kommunerne, at de kan
frigøre 600 mio. kr. til borgernær velfærd. Penge, der vel at
mærke bliver i kommunerne.

Med økonomiaftalen styrker vi kommunernes mulighed for at
levere velfærd – også på socialområdet. Vi har i hvert fald,
siden denne regering kom til, kunnet se, at når vi har løftet
velfærdsøkonomien i kommunerne bredt set, så er det også
kommet det specialiserede socialområde til gode – også
selvom pengene ikke har været øremærkede.

Vi har med de sidste tre økonomiaftaler løftet kommunernes økonomi med 4,6 milliarder kroner. Det er et større løft af kommunernes økonomi end i de foregående 10 år til sammen. Kommunernes økonomi er med de foregående 10 års økonomiaftaler faktisk reduceret med samlet 3,3 mia. kr. Mens regeringen, siden vi trådte til, har løftet kommunernes økonomi med 4,6 mia. kr. i økonomiaftalerne.

Jeg kan ikke genkende det billede, der af nogen bliver tegnet på de sociale medier om, at det specialiserede socialområde ikke får gavn af det generelle velfærdsloft, der ligger i den økonomiaftale, regeringen tidligere på måneden har indgået med kommunerne. For når regeringen prioriterer velfærden, så viser de seneste års erfaringer, at det også kommer socialområdet til gavn. Til sammenligning er de kommunale budgetter fra 2018-2021 på det specialiserede socialområde steget med 3 mia. kr.

Aftalerne har altså løftet kommunernes økonomi med 4,6 milliarder kroner. Det giver kommunerne mulighed for at prioritere velfærden i kommunerne, herunder også socialområdet. Hvad der konkret løftes i den enkelte kommune, er en lokalpolitisk beslutning ud fra lokale behov. Det er helt almindelig praksis, at økonomiaftalerne ikke øremærkes de enkelte områder. Sådan har det heller ikke

været de andre år, hvor vi altså i budgetterne kan se, at kommunerne har prioriteret et løft af socialområdet.

[Resultaterne af evalueringen er fortsat væsentlige, og der er ikke foretaget konklusioner endnu]

Nu vil jeg gå over til den anden del af samrådsspørgsmålet, hvor der spørges ind til, hvorvidt evalueringen overhovedet giver mening nu, samt om det ikke havde være mest hensigtsmæssigt at afvente evalueringen inden stillingtagen til fremtidig fordeling af opgaver på handicapområdet?

Hertil kan jeg svare meget kort og præcist - det er jo nogle gange en mangelvare hos os politikere, så lad mig gøre det – ja! Evalueringen giver – uden tvivl for mig at se – fortsat virkelig god mening. Den er *ikke* aflyst.

Og jeg vil også gerne slå fast – med syvtommers søm – at der altså ikke med Økonomiaftalen er taget forskud på konklusionerne i forlængelse af evalueringen af det specialiserede socialområde. Regeringen mener, som vi hele tiden har gjort, at socialområdet generelt er godt placeret i kommunerne – fordi det er vigtigt, at området møder borgerne så tæt på som muligt. Og i tæt sammenhæng til fx beskæftigelse, skolegang og fritidsliv.

Men det betyder ikke, at vi ikke kan have en diskussion om, hvorvidt der fx kan være højt specialiserede tilbud til specifikke målgrupper, som bedst varetages i en anden organisering. Det hører jeg også, at flere partier er optaget af, og det kommer vi derfor også til at drøfte, når vi har en færdig evaluering.

Som sagt er der ikke taget forskud på konklusionerne. Det er fortsat en vigtig opgave at udvikle en model for specialeplanlægning, der kan favne områdets kompleksitet. Og det er derfor også stadig en del af opgaven både at se på den nuværende planlægning og organisering af handicapområdet med henblik på at styrke indsatsen, at se på den nationale vidensdeling og sikre den mest hensigtsmæssige opgavefordeling mellem kommuner og regioner. Det har regeringen aftalt, da vi skrev forståelsespapir og indgik Finanslovsaftalen for 2020 – og det står vi ved.

[Evalueringen er en historisk milepæl på socialområdet]

Regeringen gik til valg på at igangsætte evalueringen, og vi har efterfølgende aftalt det med Enhedslisten, SF og Radikale Venstre i forståelsespapiret, fordi interessenterne og brugerorganisationer – siden kommunalreformen tilbage i 2007 – har udtrykt bekymring for, at der er sket en

afspecialisering af socialområdet, at vigtig viden er gået tabt, og at højt specialiserede tilbud er forsvundet.

Med kommunalreformen blev der iværksat en række initiativer med henblik på at sikre opretholdelsen af specialiseret viden og tilbud fx etablering af rammeaftaler og specialrådgivningsfunktionen VISO. Som opfølgning på evalueringen af kommunalreformen i 2013 blev den nationale koordinationsstruktur (NATKO) oprettet til at sikre det fornødne udbud af højt specialiserede indsatser og tilbud til borgere på det mest specialiserede social- og specialundervisningsområde.

De iværksatte initiativer har imidlertid ikke været tilstrækkelige i forhold til bekymringen for afspecialisering, ligesom det heller ikke har været muligt at be- eller afkræfte, hvorvidt der reelt er sket en afspecialisering.

Jeg er derfor stolt af, at regeringen sammen med Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten og Alternativet har igangsat en omfattende evalueringen af området, som bidrager med et overblik og en viden om området, som vi ikke tidligere har haft. Allerede nu har vi via evalueringen fået etableret helt ny viden fx om uddannelse blandt medarbejdere på døgntilbud – det er faktisk ret vildt at tænke

over, at vi ikke tidligere har haft viden om det. Og vi har fået mere viden om den kommunale visitation, brugen af botilbud samt den geografiske dækning af tilbud på området.

Som en del af evalueringen har Socialstyrelsen været i gang med at afprøve en specialiseringsmodel på det specialiserede socialområdet – det er altså en historisk milepæl på området, fordi vi får en ny type viden om målgrupperne og specialiseringsgrader på tilbuddene. Modellen er i gang med at blive evalueret og forventes færdig efter sommerferien. Derefter skal Socialstyrelsen komme med bud på en justeret model for specialeplanlægning på det specialiserede socialområde.

Med evalueringen tager vi et vigtigt første skridt og skaber et nationalt overblik over målgrupper og tilbud på området. Med det overblik i hånden skal vi indrette området sådan, at vi er sikre på, at alle får den bedst mulige støtte til at leve et godt liv.

Med forslag til en model i hånden – og med al den øvrige viden, som bliver skabt i forbindelse med evalueringen af det specialiserede socialområde, tror jeg, at vi kommer til at stå med de nødvendige byggeklodser, som kan bidrage til, at vi

får støbt et stærkere fundament for det specialiserede socialområde.

Hvis vi skal styrke det specialiserede område, forudsætter det, at vi har bedre viden om området. I dag ved vi ikke nok om de tilbud, der er på området og vi ved ikke, om tilbuddene dækker behovet.

Evalueringen bidrager med nødvendig og fundamental viden, som kan danne grundlag for, at vi indretter området, så borgeren får den bedst mulige hjælp og støtte.

Vi skal sikre, at de rigtige tilbud er der for de forskellige målgrupper, og at der ikke er højt specialiserede tilbud og indsatser, der forsvinder.

I den sammenhæng er det vigtigt for mig også at understrege, som jeg gjort før, at det er et langt sejt træk at løfte det specialiserede socialområde. Det kommer til at tage tid, og der findes ikke én snuptagsløsning.

[B 139]

Jeg synes i øvrigt, at vi under 1. behandlingen af borgerforslaget havde en rigtig god drøftelse, som blandt andet understregede, at det er et utrolig komplekst område

med mange gensidige afhængigheder. Mange partier tilkendegav således også under behandlingen, at vi med evalueringen får ny og værdifuld viden, som kan bidrage til den videre udvikling af området.

Jeg glæder mig derfor til, at vi får evalueringen senere på året, så vi kan forsætte de gode drøftelser om udviklingen af området.

[Afslutning]

Afslutningsvis vil jeg nævne, at jeg håber, at dagens samråd har været med til at få ryddet nogle af misforståelserne i kølvandet på Økonomiaftalen af vejen. Evalueringen er ikke aflyst, og Økonomiaftalen skal ses i lyset af, at det er vigtigt for regeringen sikre, at mennesker med handicap tilbydes en helhedsorienteret indsats så tæt på borgerne som muligt.

Konklusionerne på Evalueringen af det specialiserede socialområde er bestemt ikke skrevet på forhånd. Så ville vi ikke have sat evalueringen i gang. Vi ville ikke have skrevet det i forståelsespapiret efter valget i 2019 og i Finanslovsaftalen for 2020. Og Socialdemokratiet ville ikke selv have foreslået evalueringen som en del af vores handicappolitiske udspil i valgkampen.

Regeringen leverer på sine løfter, når det handler om at styrke velfærden i kommunerne. Og regeringen har sammen forståelsespapir-partierne igangsat en ambitiøs evalueringen af det specialiserede socialområde, som kan blive startskuddet til at få skabt et stærkere – mere vidensbaseret – fundament for området. Og det har vi brug for.

Tak for ordet.